

Úvod

Pápež František sa prihovára týmito slovami v úvode knihy "Evangelii gaudium s donom Boscom" saleziánskej rodine: „Vy saleziáni máte šťastie, že váš zakladateľ, don Bosco, nebol smutný, mrzutý svätec s tvárou "Veľkého piatku"... ale skôr "veľkonočnou nedeľou". Bol vždy radostný, prívetivý, napriek tisícim prácam a ťažkostiam, ktoré ho denne sužovali. Ako sa píše v Životopisných pamätiach, "jeho tvár žiariaca radosťou vyjadrovala ako vždy, jeho spokojnosť, že je medzi svojimi deťmi" ("Memorie Biografiche di don Giovanni Bosco", zväzok XII, 41). Nie náhodou pre neho svätosť spočívala v tom, že bol "veľmi šťastný". Môžeme ho teda definovať ako "zdravého nositeľa" tej "evanjeliovej radosti", ktorú navrhol svojmu prvému veľkému žiakovi, svätému Dominikovi Saviovi, a vám všetkým saleziánom ako autentický a vždy aktuálny štýl "vysokej miery kresťanského života"“.

Pri príležitosti 100 rokov od príchodu saleziánov na Slovensko sme v deň liturgickej spomienky na bl. Titusa Zemana 8. januára vstúpili do roku vďačnosti. Určite by to bola veľká zbierka kníh v knižnici, ak by sa mali spísať svedectvá všetkých ľudí, ktorí boli akýmkoľvek spôsobom ovplyvnení saleziánmi a don Boscovým duchom počas tohto obdobia. Napriek ťažkostiam druhej svetovej vojny, či komunistickému útlaku aj dnes na Slovensku žije don Bosco so svojou charizmou. Je to vďaka vernosti mnohých Saleziánov kňazov a koadjutorov – bratov (SDB), Sestier saleziánok (FMA), Saleziánov spolupracovníkov (ASC), Dobrovoľníčok dona Bosca (VDB), Dobrovoľníkov dona Bosca (CDB), Exallievov dona Bosca (odchovancov), animátorov, dobrodincov a sympatizantov dona Bosca. Všetkých spája láska ku donovi Boscovi, k jeho milujúcemu srdcu, ktoré bije aj dnes pre každého mladého človeka.

Tento deviatnik nám chce v modlitbe pomôcť pripodobniť sa tomuto milujúcemu srdcu dona Bosca a načerpať z neho novú iskru života. Nech v našich žilách rozprúdi vášeň pre duše a túžbu priviesť mladých ľudí ku Kristovi. Don Bosco nebol len vychovávateľom, sociálnym pracovníkom, učiteľom a horlivým človekom. Bol predovšetkým svätcom, teda človekom, ktorý žil v kontakte s Bohom. Jeho radosť, ako aj túžba po dobre pre mladých boli zakorenené v Bohu: žil nohami na zemi, ale srdcom v nebi.

1. deň deviatnika (22. januára)

Otcovské srdce

"Stačí, že ste mladí, aby som vás veľmi miloval." (don Bosco)

Božie slovo

I vstal a šiel k svojmu otcovi. Ešte bol ďaleko, keď ho zazrel jeho otec, a bolo mu ho ľúto. Pribehol k nemu, hodil sa mu okolo krku a vybozkával ho. Syn mu povedal: »Otče, zhrešil som proti nebu i voči tebe. Už nie som hoden volať sa tvojím synom.« Ale otec povedal svojim sluhom: »Rýchlo prineste najlepšie šaty a oblečte ho! Dajte mu prsteň na ruku a obuv na nohy! Privedte vykrmené teľa a zabite ho. Jedzme a veselo hodujme, lebo tento môj syn bol mŕtvy, a ožil, bol stratený, a našiel sa.« A začali hodovať.

Lk 15, 20-24

Otázka: „ Ved’ don Bosco nemal deti, ako mohol byť otcom?“

Don Bosco v úvode Pamäti oratória opisuje stratu svojho otca, keď nemal ešte ani dva roky. To poznačilo jeho život natrvalo. Už ako chlapec prejavoval tendenciu vyhľadávať a nadväzovať vzťahy priateľstva a porozumenia s dospelými, "otcovskými" postavami. Spomína si, že keď ako chlapec stretol na ulici farára a kaplána, "pozdravil ich z diaľky, bližšie sa im aj uklonil". Potreba láskyplného vzťahu s autoritatívnymi osobami ho sprevádzala po celý život. Počas rokov štúdia sa snažil získať si priazeň učiteľov a profesorov, predstavených seminára a cirkevného internátu, vychádzajúc z vnútorného pretvárania vlastnej skúsenosti siroty, ktorá potrebovala podporu a náklonnosť. Ako kňaz dokázal rozvinúť citlivosť voči každému chlapcovi, ktorému chýba otcovstvo a starostlivosť, ekonomická podpora, ľudská formácia a duchovné vedenie. Tým dozrel k silnej empatii, citovej zrelosti a k prirodzenému sklonu k solidarite. Vždy bol naklonený prijať tých najkrehkejších spoločníkov, ktorí potrebovali akúkoľvek podporu. Na jednej strane prikladal dôležitosť individualizovanému vzťahu otca s každým dieťaťom – pedagogika, ktorá rešpektuje osobitosť každého z nich a vypracúva individualizované odpovede. Na druhej strane dbal na klímu výchovného prostredia. Svoje diela formoval podľa medziľudských vzťahov založených na rodinnom duchu, v ktorom sa vytvárajú ľudské a priateľské vzájomné vzťahy schopné podporovať klímu láskyplného prijatia.

Život dona Bosca

V jeden daždivý májový večer zaklopal na naše dvere pätnásťročný chlapec. „Som úbohá sirota. Prichádzam z Valsesie a hľadám si prácu. Mal som tri líry, ale už som ich minul, a prácu som nenašiel. Nemám už nič a nikoho. Neviem ako ďalej. Prosím vás, nechajte ma tu u vás niekde v kútiku prenocovať.“ Ticho sa rozplakal. Aj moja matka plakala a ja som bol tiež veľmi dojatý. Toto bol prvý chlapec, ktorému sme poskytli prístrešie v našom dome. K nemu sa potom pridali druhý a potom ďalší. (Ján Bosco, Spomienky Jána Bosca - Pamäti oratória)

Pre osobné zamyslenie

- Snažím sa premýšľať o tom, koľko miesta je v mojom srdci pre súcit, koľko odpustenia si rezervujem pre svoje vlastné slabosti a slabosti druhých?
- Koľko priestoru nechávam vo svojom živote na prijatie druhých, najmä tých najchudobnejších a najopustenejších?

Modlitba

Ďakujeme ti, Pane, že si nám dal Dona Bosca a formoval ho ako otca a učiteľa. Počas svojho rastu rozvíjal v sebe tvoje mimoriadne dielo. Prosíme ťa, daj nám realizovať jeho rady a napodobňovať ho, aby sme boli priateľmi mnohých mladých ľudí. Nech dary sily, odvahy a vytrvalosti zohrejú naše srdcia a urobia ich citlivými a veľkorysími. Amen.

2. deň deviatnika (23. januára)

Srdce v Bohu

"Kráčajte nohami po zemi a srdcom prebývajete v nebi." (don Bosco)

Božie slovo

Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť.

Jn 15, 4-5

Otázka: „Keď don Bosco mal stále toľko práce, kedy si nachádzal čas na modlitbu?“

Aj keď bol Don Bosco skutočne aktívny, podnikavý, mal svoje momenty modlitby; z práce urobil liturgiu. Rád používal slovo s antickou príchutou, "uzobranie". Chcel ním naznačiť stav stíšenia mysle, skromný životný štýl oddaný základným veciam, zameraný na hodnoty, schopný uchrániť sa pred rozptýlením myšlienok a banalitou. Všetko bez toho, aby sa čokoľvek ubralo z radostného prežívania plnosti života. Vnútorň rozmer človeka je skutočne schopný premeniť ihrisko, školu, kanceláriu na saleziánske miesta stretnutia sa s Pánom. Práve "*Duch rozjímania*" je v don Boscovej perspektíve ideálnym miestom vyzrievania. Tu sa prelínajú život so svojimi problémami, kultúra so svojimi výzvami, mladí so svojimi potrebami a mentalitou. Sú duchovne prepojené na hľadanie riešení. Apoštolát, ktorý nie je zakorenený v takomto rozmere ducha, riskuje, že nájde riešenia v projektoch a iniciatívach krátkodobého charakteru. Toto všetko sa chlapci mohli naučiť vďaka rade, ktorú im don Bosco pripomínal: treba sa v mladosti čím skôr "darovať Pánovi". Deje sa to prostredníctvom obrátenia, ktoré zahŕňa odpútanie sa od náklonnosti k hriechu, prijatie reality vecí a ľudí, ako aj láskou uplatňujúcou sa v každodennej všednosti a normálnosti. Spoločenstvo lásky s Pánom a dialóg s ním je votkané do programu práce, do každodennosti prežívanej s poriadnou dávkou nadšenia konfrontovaného s duchom obety. Tak sa uskutočňuje kontemplácia Boha aj vo víre práce či štúdia. Stav modlitby, ktorý opisuje Don Bosco, je charakterizovaný odpútanosťou, úsilím o prekonanie a ovládanie seba samého, majstrovstvom trpezlivosti, bdelosti, vernosti a stálosti.

Život dona Bosca

Námaha, ktorú don Bosco vynaložil na vlastné posvätenie, i keď nebola hlučná, ba ani zjavná, bola naozaj veľká. Pius XI., hovoriac o jeho veľkej svätosti, v príhovore 17. júna 1932 povedal študentom pápežských rímskych seminárov: „Jeho život bol vo všetkých úsekoch stálou obetou lásky a neprestajným sústredením sa v modlitbe. Tento dojem mal človek z rozhovoru s ním... Dalo by sa povedať, že si nevšímal, čo sa okolo neho hovorilo a že jeho myseľ bola kdesi inde. A ona naozaj bola inde. Bola duchovne spojená s Bohom. Ale potom, keď odpovedal, všetkým dal presnú odpoveď na všetko, takže sa všetci divili. Najprv prekvapoval a potom vzbudzoval obdiv. Tento život svätosti a sústredenosti, ako aj vytrvalosti v modlitbe viedol blahoslavený tak v nočných ako aj v denných hodinách, a to aj napriek vyčerpávajúcim povinnostiam, ktoré naňho neprestajne doliehali.“ (Pietro Brocardo: Človek a svätec, don Bosco ako živá spomienka)

Pre osobné zamyslenie

- „Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia“: Premýšľaj, čo pre teba znamená byť vedľa Pána v tvojom živote.
- Urob si zoznam momentov tvojho dňa, keď je činnosť modlitbou a naopak.

Modlitba

Pane, Tvoje slovo stále znie: "Bezo mňa nemôžete nič urobiť". Naplň všetky naše aktivity darom trvalého a živého spojenia s tebou; aby sme napodobňovali Dona Bosca v kontemplácii počas plnenia mnohých povinností; aby sme našli silu robiť všetko z lásky ku Tebe a aby sme vytrvali v úplnom darovaní sa pre Tvoje kráľovstvo. Amen.

3. deň deviatnika (24. januára)

Srdce pre Cirkev

"Každá námaha je málo, keď ide o Cirkev a pápeža." (don Bosco)

Božie slovo

Keď sa najedli, Ježiš sa opýtal Šimona Petra: „Šimon, syn Jánov, miluješ ma väčšmi ako títo?“ Odpovedal mu: „Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád.“ Ježiš mu povedal: „Pas moje baránky.“ Opýtal sa ho aj druhý raz: „Šimon, syn Jánov, miluješ ma?“ On mu odpovedal: „Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád.“ Ježiš mu povedal: „Pas moje ovce!“ Pýtal sa ho tretí raz: „Šimon, syn Jánov, máš ma rád?“ Petra zarmútilo, že sa ho tretí raz spýtal: „Máš ma rád?“, a povedal mu: „Pane, ty vieš všetko, ty dobre vieš, že ťa mám rád.“ Ježiš mu povedal: „Pas moje ovce!“

Jn 21, 15-17

Otázka: „ Don Bosco bol naozaj veľikán, nebolo by bývalo ľahšie, ak by bol robil všetko len sám?“

Po Francúzskej revolúcii prišlo k veľkému destabilizačnému pohybu spojenému so skutočnou ranou vo svete viery, čo potvrdzuje množstvo mučeníkov z tohto obdobia. Pod vplyvom vtedajšej mentality sa ľudia zjednotili okolo pápeža a jeho nespochybniteľnej cirkevnej a morálnej autority. Prevládala predstava o Cirkvi ako o dokonalej spoločnosti. Ak by don Bosco nevychádzal z tejto absolútnej vernosti, saleziáni a ich pastoračná činnosť by sa nemohli brániť a zostať tak odolní voči všetkým omylom a nepriateľstvám, ktoré boli v tom čase rozšírené proti Cirkvi. Don Bosco však išiel ďalej. Pre neho ústredné miesto vo všetkom mali tieto prvky: Božia milosť, Kristus, Mária, sviatosti. Cirkev je tu práve preto, aby ich ponúkala. Vrhol sa do sveta detí a mladých, pričom si predstavoval budúcnosť ich prijatia a otvorenia sa samotnej Cirkvi. Tieto deti, ktoré nepatria nikomu, tieto opustené deti predmestia Turína, táto budúcnosť ľudstva, ako môžu prísť do kontaktu s týmito nenahraditeľnými darmi Cirkvi? Zamýšľal sa, načo je táto dokonalá spoločnosť kresťanov, ktorá sa starala o svoj život milosti, ak sa mladí nemôžu dotknúť ani len strapca jej pláštia? Preto prichádzal do konfliktu s biskupom, kňazmi a aj ostatnými. Sú to tie isté otázky, ktoré si kladieme dnes, neustále a priamo provokovaní pápežom Františkom. Aj v našich časoch žije mnoho mladých tak, že väčšina z nich nepovažuje žiadnu farnosť za vhodnú pre svoj život. Don Bosco sa snažil ukázať krásu Cirkvi ako Božieho ľudu a otvoriť ju svetu mladých a budúcim generáciám. V hierarchickom poňatí tej doby nemali laickí kresťania presne vymedzené miesto. Don Bosco však začal vychovávať mladých k budovaniu rodinných vzťahov. Kto načúva mladým ľuďom, nemôže pokojne sedieť na dobytých pozíciách, ale vždy sa nechá vyprovokovať k zmene, aj tvárou v tvár utrpeniu a nepochopeniu.

Život dona Bosca

[...] Tu pápež smrteľne ranený padá. Okolostojaci pribehnú a zdvihnú ho. Je znova zasiahnutý a umiera. Medzi nepriateľmi zaznieva radostný a víťazný krik a na ich lodiach zavládol divoký jasot. Ale sotva zomrel pápež, na jeho miesto nastupuje druhý. Nový pápež rozptýlil a premohol všetky prekážky a doviedol loď až medzi oba stĺpy. Prednou reťazou ju priviazal k stĺpu s hostiou a zadnou reťazou ju priviazal ku kotve zo stĺpu s Nepoškvrenou. Potom nastal hrozný zmätok. Všetky lode, ktoré až dosiaľ napádali pápežskú loď, zmätene unikali, vrážali do seba a potápali sa. Na mori zavládol pokoj.» Tu sa don Bosco otočil k don Ruovi a pýtal sa ho: „Čo si myslíš o tom sne?“ Don Rua povedal: „Zdá sa mi, že loď pápeža je Cirkev, lode sú ľudia, more je svet. Tí, čo bránia veľkú loď, sú dobrí ľudia, ktorí majú radi Cirkev, ostatní sú nepriatelia, čo proti nej bojujú každou možnou zbraňou.“ (Pietro Zerbino, Sny Jána Bosca)

Pre osobné zamyslenie

- „Šimon, syn Jánov, miluješ ma?“ Ako prejavujem "dobro a lásku" Ježišovi vo svojom živote?
- Aké svedectvo vydávam druhým o tom, že som aktívnym členom Cirkvi?

Modlitba

Otče, Tvoj syn Ježiš miloval Cirkev a vydal za ňu seba samého. Daj, aby sme ju milovali aj my a žili autentickým zmyslom pre Cirkev; aby sme smerovali k tejto rodine tých, ktorí ešte stále hľadajú pravdu. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

4. deň deviatnika (25. januára)

Objímajúce srdce

"Keby som bol kňazom..., priblížil by som sa k deťom, zavolať by som ich okolo seba, miloval by som ich, aby ma milovali, povedal by som im dobré slová, dal by som im dobrú radu a zasvätil by som sa ich spásu." (don Bosco)

Božie slovo

Ja som dobrý pastier. Dobrý pastier položí svoj život za ovce. Nájomník a ten, čo nie je pastierom a ovce nie sú jeho, opúšťa ovce a uteká, keď vidí prichádzať vlka, a vlk ich trhá a rozháňa. Veď je nádenník a nezáleží mu na ovciach. Ja som dobrý pastier. Poznám svoje a moje poznajú mňa, ako mňa pozná Otec a ja poznám Otca. Aj svoj život položím za ovce. Mám aj iné ovce, ktoré nie sú z tohto ovčince. Aj tie musím priviesť a budú počuť môj hlas; a bude jedno stádo a jeden pastier. *Jn 10, 11-16*

Otázka: „ Don Bosco vzhľadom na to, že bol kňaz, bol vôbec schopný milovať a mať rád?“

Láska dona Bosca k týmto chlapcom mala celkom konkrétne a primerané gestá. Zaujímal sa o celý ich život, vedel vystihnúť ich najväčšie potreby a vycítiť aj tie najskrytejšie. Potvrdzovať, že jeho srdce úplne patrí jeho chlapcom, znamená povedať, že celá jeho osobnosť, inteligencia, srdce, vôľa, fyzická sila, celé jeho bytie je orientované na to, aby pre nich robil dobro, podporoval ich integrálny rast a dopomáhal im k večnej spáse. Byť človekom srdca znamenalo pre dona Bosca byť úplne zasvätený dobru mladých a darovať im všetky svoje energie až do posledného výdychu! Existuje slovo, ktoré sa dnes veľmi nepoužíva a ktoré si saleziáni žiarlivo uchovávajú, pretože zhŕňa v sebe to, čo don Bosco nadobudol a radil vo veci výchovy: láskavosť. Jej prameňom je láska, predstavená v evanjeliu, pre ktorú vychovávateľ vníma Boží projekt v živote každého mladého človeka a pomáha mu, aby sa s ním stotožnil a uskutočňoval ho s takou oslobodzujúcou a veľkodušnou láskou, s akou ho Boh utvoril. Láska je láska vnímaná a prejavovaná. V jeho Liste o trestoch čítame: „Oveľa viac sa dosiahne láskavým pohľadom a povzbudivým slovom ako mnohými výčitkami“. Milovať ich znamená prijímať ich takých, akí sú, venovať im svoj čas, dávať najavo túžbu a ochotu podieľať sa na ich záľubách i debatách, prejavovať dôveru v ich schopnosti a tiež tolerovať to, čo je prechodné a občasnú; v tichosti odpúšťať to, čo je nedobrovoľným ovocím ich spontánnosti alebo nezrelosti. Don Bosco mal takéto presvedčenie: „Všetci mladí majú svoje nebezpečné dni a máte ich aj vy. Beda, ak sa nebudeme usilovať pomôcť im prejsť cez ne čo najrýchlejšie a bez výčítok“ (don Pascuala Chávez Villanueva, 2008)

Život dona Bosca

Don Bosco chodil veľmi často navštevovať chlapcov, ktorí pracovali. Staral sa o to, aby uzatváral so zamestnávateľmi chlapcov osobitné zmluvy, ktoré chcel, aby sa prísne dodržiavali. "Dohovor medzi pánom Giuseppem Bertolinom a mladým Giuseppem Odassom, s intervenciou kňaza Jána Bosca [...]. Pán riaditeľ oratória sľubuje, že poskytne svoju pomoc za dobré správanie učňa, kým bude patriť do Oratória. [...]. Turín, z domu Oratória svätého Františka Saleského, 8. februára 1852. Giuseppe Bertolino, Odasso Giuseppe, Odasso Vincenzo, kňaz Bosco Giovanni. (Lemoine, G. (1904), Memorie Biografiche di don Giovanni Bosco, zväzok IV.).

Pre osobné zamyslenie

- Modlím sa vždy za ľudí, ktorých stretávam, za deti, ktoré animujem?
- Ako ponúkam svoje "rameno" tým, ktorí to potrebujú? S akými pocitmi to robím?

Modlitba

Pane Ježišu, z lásky si sa dal celý za nás. Naplň nás svojím Duchom, aby oživoval naše životy horlivou pastoračnou láskou, ktoré bola jedinečnou vlastnosťou dona Bosca a jeho prvých učeníkov. Nech žijeme autenticky naše povolanie. Rozmnož v nás túžbu hľadať duše a slúžiť len tebe. Amen.

5. deň deviatnika (26. januára)

Srdce pre iné srdcia

"Z rodinnosti sa rodí láska, láska vedie k dôvere a tá otvára srdcia mladých." (don Bosco)

Božie slovo

Keď raz išiel popri Galilejskom mori, videl Šimona a Ondreja, Šimonovho brata, ako spúšťajú sieť do mora; boli totiž rybármi. Ježiš im povedal: „Podte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.“ Oni hneď zanechali siete a išli za ním. Ako šiel trochu ďalej, videl Jakuba Zebedejovho a jeho brata Jána - aj oni boli na lodi a opravovali siete - a hneď ich povolal.

Oni zanechali svojho otca Zebedeja na lodi s nádenníkmi a išli za ním.

Mk 1, 16-20

Otázka: „ Don Bosco prijímal veľmi veľa chlapcov, ale ako sa všetci mohli cítiť „ako doma“?“

Bežne v živote je to tak, že človek dáva k dispozícii ostatným každú dobrú vec, ktorú vlastní. Nielenže obohacuje ostatných, ale zároveň obohacuje aj seba samého. Tento pohyb "dávania" a "prijímania" spôsobuje, že ľudia rastú v radošti a spájajú sa v hlboko upevnených zväzkoch. Najdôležitejšou výmenou sú tie najintímnejšie osobné, neformálne dobré: pocity, myšlienky, spoločné záujmy, projekty, radosti a smútky...: je to otvorenie srdca podľa dona Bosca. Vzťahy priateľstva v duchu rodinného zdieľania komunikujú radosti a smútky, skúsenosti a plány. V saleziánskej tradícii je rodinný duch veľkým tajomstvom pre posilnenie súdržnosti, zodpovednosti a spoluzodpovednosti. Bratské vzťahy a vzájomná dôvera spôsobujú, že odvolávanie sa na predpisy je menej potrebné, pretože sa odvoláva na vnútorné sily každého z nás a na slobodné hnutie srdca a viery. Jedným z najistejších znakov saleziánskeho rodinného ducha je ovzdušie dôvery, slobody, fantázie a radosti. Vzájomné vzťahy sa nevnucujú, človek sa nebojí, neuráža sa, hovorí, čo si naozaj myslí a prináša svoj osobný príspevok. Sám don Bosco povedal: "Boh nemá rád veci robené nasilu. Keďže je Bohom lásky, chce, aby sa všetko robilo z lásky (Memorie Biografiche di don Giovanni Bosco, zväzok VI, 15)". Z týchto slov si uvedomujeme, že tento duch je hlboko evanjeliový. Toto všetko sa stáva záväzkom pre spolupracovníkov dona Bosca: zapojenie všetkých do života v duchu rodiny; aby sme prežívaním krásy saleziánskeho poslania boli priťahovaní k nasledovaniu Pána Ježiša a k práci pre jeho kráľovstvo: "*Pod'ťe a uvidíte*" (por. Jn 1, 39). Toto všetko je však možné len vtedy, ak v spoločenstve žiari duch rodiny. Je to možné len vtedy, ak všetci členovia tvoria rodinu založenú na viere a nadšení pre Krista, zjednotenú vo vzájomnej úcte a zbližovaní úsilia.

Život dona Bosca

V zime sa často stávalo, že niektorých chlapcov ich zamestnávateľ nútil pracovať do veľmi neskorej noci. Mama Margita ich nevidela prichádzať na večeru s ostatnými a vedela o naliehavosti práce, zvolávala: „Chudáci deti! Nezabúdajme, aby im polievka ostala teplá!“ A nemala odvahu ísť odpočívať, ale vždy na nich čakala do jedenástej hodiny a niekedy až do polnoci trasúc sa od zimy. Keď prišli, rozveselila ich zvyškom jedla, ktoré mala do zásoby. (Lemoine, G. (1904), Memorie Biografiche di don Giovanni Bosco, zväzok IV.)

Pre osobné zamyslenie

- Keby ťa dnes Ježiš požiadal, aby si ho nasledoval a zanechali "svoje siete", čo by si mu odpovedal?
- Tvoje srdce urobí denne viac ako 100 000 úderov: koľko z nich venuješ sebe a koľko iným?

Modlitba

Tvoje srdce, Pane, je domovom, kde sme všetci vítaní. Daj nám rásť v duchu rodiny, vo vzájomnej dôvere, vo vzájomnom odpustení a radostnom zdieľaní. Tak budeme žiť podľa jediného zákona, zákona lásky. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

6. deň deviatnika (27. januára)

Usmievajúce sa srdce

"Pozrite na dona Bosca, ako si vykračuje po ružiach. Ide dopredu celkom spokojný, všetko sa mu darí. Oni však nevideli trne, ktoré ma pichali." (don Bosco)

Božie slovo

Ustavične sa radujte v Pánovi! Opakujem: Radujte sa! Vaša miernosť nech je známa všetkým ľuďom. Pán je blízko. O nič nebudte ustarostení. Ale vo všetkom modlitbou, prosbou a so vzdávaním vďaky prednášajte svoje žiadosti Bohu. A Boží pokoj, ktorý prevyšuje každú chápanosť, uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi. Napokon, bratia, myslite na všetko, čo je pravdivé, čo je cudné, čo je spravodlivé, čo je mravne čisté, čo je milé a čo má dobrú

povešť, čo je čnostné a chválibné! Robte to, čo ste sa naučili, prijali, počuli a videli na mne! A Boh pokoja bude s vami.
Flp 4, 4-9

Otázka: „ Don Bosco rozdával všetkým radosť, ale jemu samotnému vychádzali vždy všetky veci dobre?“

„Optimizmus sklame, nádej nie“, hovorí pápež František. Žijeme v dobe obkolesenej zlom a násilím, bolesťou mnohých ľudí v našom okolí, a tak sa cítime znechutení, stratení a neschopní voči tomuto všetkému sa postaviť. Aj don Bosco zakúšal tmu, neistotu a nepochopenie vo svojom živote. Boh ho však prekvapil práve vtedy, kedy to najmenej čakal, keď bol úplne opustený a sám. Kto s Bohom počíta vo svojom živote, spočinie na ňom Božie požehnanie a Pán mu zmení srdce. Boh je Bohom novosti, keďže je Láska a tá je vždy tvorivá a vynaliezavá, a pozýva nás ísť objavovať stále nové a nové miesta a možnosti – periférie. Tam kde je láska, nie je strach, a to platí zvlášť o Bohu, ktorý napĺňa aj naše dni svojou prítomnosťou. Boh je radostný! My nie sme na svete preto, aby sme ľuďom ukladali povinnosti alebo umŕtvovanie, či ťažké bremená, ktoré aj tak už život hojne prináša, ale máme svedčiť o krásnom, novom a prekvapujúcom horizonte a podeliť sa oň. Práve toto vedel don Bosco majstrovsky. Hovorievali o ňom, že v momentoch, kedy prežíval najviac ťažkostí a trápení, usmieval sa ešte viac. Jeho úsmev pramenil z hlbokej nádeje v Boha, ktorý je za všetkým. Radosť a úsmev vychádzajú zo živej viery, prameniacej zo zmŕtvychvstanie Krista, ktorá je svetlom nášho života. Mnohí však uprednostňujú žiť radšej v tme, ako netopiere, pretože sa boja svetla. ktoré by ožiarilo ich chyby, ba dokonca si už zvykli žiť v tme. U takýchto ľudí úsmev a radosť nenájdeme, lebo žijú ako netopiere v tme svojho smútku a hriechu.

Život dona Bosca

Prišla posledná nedeľa, čo som mohol na lúku zvolať oratórium. Nikomu som nič nepovedal, ale všetci vedeli, že som v úzkych. V to popoludnie som dlho uprene hľadel na množstvo hrajúcich sa chlapcov. Bola to Pánova „veľká žatva“, ale bez robotníkov. Bol som tam sám, vysilený robotník s podlomeným zdravím. Budem môcť ešte zhromažďovať svojich chlapcov? Kde? Trochu som podišiel a začal som sa sám prechádzať. „Bože môj,“ zvolal som, „prečo mi neukážeš miesto, kam by som mohol preniesť svoje oratórium? Kam? Alebo povedz, čo mám robiť?“ Len čo som vyslovil tieto slová, pristúpil ku mne akýsi Pancrazio Soave a zajakavo mi povedal: „Je to pravda, že hľadáte miesto pre laboratórium?“ „Nie pre laboratórium, ale pre oratórium.“ „Neviem, aký je v tom rozdiel. Ale také miesto poznám. Podťe si ho pozrieť. Patrí pánovi Francescovi Pinardimu. Je to poctivý človek.“ (Ján Bosco, Spomienky Jána Bosca - Pamäti oratória)

Pre osobné zamyslenie

- Skutočný pokoj môže pochádzať len od samotného Boha. Si schopný odhaliť mu svoje pochybnosti, svoje potreby a ťažkosti a požiadať Ho o pomoc?
- Čas vojen a nepokojov vo svete, sociálnej neistoty... Prežívaš ho s dôverou v Pána alebo ťa drví strach?

Modlitba

Prosíme ťa, Duchu Svätý, aby sme podľa príkladu Františka Saleského a nasledujúc život dona Bosca, objavili semenka dobra, ktoré vkladáš do srdca každého z nás. Napriek trňom na našej ceste nech nestrácame zo zreteľa cieľ, ktorý nás čaká; a zachovajme si optimizmus v plnej dôvere v nášho Otca. Amen.

7. deň deviatnika (28. januára)

Srdce, ktoré tvorí

"Pre vás študujem, pre vás pracujem, pre vás žijem. Pre vás som ochotný dať aj svoj život." (don Bosco)

Božie slovo

Deti moje, nemilujme len slovom a jazykom, ale skutkom a pravdou. Podľa toho poznáme, že sme z pravdy, a upokojíme si pred ním srdce. Lebo keby nám srdce niečo vyčítalo, Boh je väčší ako naše srdce a vie všetko. Milovaní, ak nám srdce nič nevyčíta, máme dôveru k Bohu a dostaneme od neho všetko, o čo len budeme prosiť, lebo zachováme jeho prikázania a robíme, čo sa jemu páči. A toto je jeho prikázanie: aby sme verili v meno jeho Syna Ježiša Krista a milovali jeden druhého, ako nám prikázal.

1 Jn 3, 18-23

Otázka: „ Je pravda, že za čias dona Bosca sa hrávalo, ale je pravda, že don Bosco vyučoval remeslá?“

Don Bosco sa riadil kritériom rozvíjať to, čo mladí nosia vo svojom vnútri ako podnet alebo pozitívnu túžbu. Preto ich uvádzal do kontaktu aj s kultúrnym dedičstvom, zloženým z vízií, názorov, mravov a presvedčení. Súčasne im ponúkol aj možnosť hlbokaj skúsenosti viery. Začlenil ich do spoločnosti prostredníctvom zamestnania, spoluzodpovednosti za spoločné dobro a angažovaním sa za pokojné spolunažívanie. Všetky tieto prvky dokázal mladým sprístupniť formou jednoduchých, ľahko pochopiteľných a zapamätateľných formuliek: „dobrí kresťania a statoční občania“, „zdravie, múdrosť, svätosť“, „rozum a viera“. Aby neupadol do maximalistických utópií, don Bosco vždy začínal tam, kde to bolo možné, majúci na zreteli podmienky chlapca a situáciu vychovávateľa. V jeho oratóriu sa hralo, mladí sa cítili prijatí, budovali sa vzťahy, prijímalo sa náboženské vzdelanie, učili sa čítať a písať, privykali si na prácu, osvojovali si zásady spoločenského správania sa, uvažovalo sa o remeselníckej výrobe a hľadali sa spôsoby, ako ju skvalitniť. Dnes stojíme pred rizikom vyberať si spomedzi posolstiev a ponúk len na základe osobných preferencií: ide o subjektivizmus. „Možnosť vybrať si“ prešla z obchodu do života. Všetkým sú známe protiklady, ktoré je ťažké zladiť: individuálny zisk a solidarita, láska a sexualita, vízia časnosti a zmysel pre Boha, nadmernosť informácií a ťažkosť ich ohodnotenia, práva a povinnosti, sloboda a svedomie. (don Pascuala Chávez Villanueva, 2008)

Život dona Bosca

Keď som chodil do druhej triedy, zmenil som byt. Jeden rodinný priateľ, Giovanni Pianta, si otvoril kaviareň a ponúkol mi bývanie. Keď som si napísal úlohy a všetko sa naučil, ostávalo mi ešte dosť voľného času. Rozdelil som si ho na dve časti. V prvej som čítaval talianskych a latinských klasických autorov a v druhej som sa učil pripravovať sladkosti a likéry. Po polroku som vedel urobiť nielen kávu a čokoládu, ale poznal som aj recepty a výrobné tajomstvá zmrzliny, občerstvenia, likérov, tort. Kaviareň majiteľovi dobre vynášala, a tak po krátkom čase nežiadal odo mňa za byt a stravu nič. Potom mi navrhol, aby som nechal štúdiá štúdiami a celkom sa venoval jeho podniku. Ja som však chcel študovať ďalej za každú cenu. (Ján Bosco, Spomienky Jána Bosca - Pamäti oratória)

Pre osobné zamyslenie

- Si schopný svedčiť o tvojej viere konkrétnymi gestami a skutkami?
- Pri štúdiu, doma, v práci, s priateľmi... vkladáš "Lásku" (s veľkým L) do toho, čo robíš? Plníš si svoje záväzky a povinnosti s nadšením, alebo s nezáujmom?

Modlitba

Duch Svätý, Stvoriteľ, sprevádzaj nás v našom každodennom úsilí a daj nám tvorivosť a pružnosť Dona Bosca, aby sme boli vždy pozorní k realite našich všedných dní a nositeľmi novosti. Amen.

8. deň deviatnika (29. januára)

Srdce v našich rukách

"Uč sa, aby si sa stal milovaným, a nie aby si sa stal obávaným." (don Bosco)

Božie slovo

Potom Kráľ povie tým, čo budú po jeho pravici: »Podďte, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené od stvorenia sveta. Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som pocestný a pritúlili ste ma; bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli

ste ku mne.« Vtedy mu spravodliví povedia: »Pane, a kedy sme ťa videli hladného a nakrmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť? Kedy sme ťa videli ako počestného a pritúlili sme ťa, alebo nahého a priodeli sme ťa? Kedy sme ťa videli chorého alebo vo väzení a prišli sme k tebe?« Kráľ im odpovie: »Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.«
Mt 25, 34-40

Otázka: „ Ak bol don Bosco náročný na svojich chlapcov, ako sa mu podarilo stať sa ich priateľom?“

Sv. Ján Pavol II. označil dona Bosca za "priateľa mladých". Pápež František tiež pripomína, že "charakteristickou črtou pedagogiky dona Bosca je láskavosť, ktorú treba chápať ako lásku prejavovanú a vnímanú, v ktorej sa prejavuje sympatia, náklonnosť, porozumenie a účasť na živote druhého". Priateľstvo, ktoré znamená "milujúcu láskavosť", je teda pre dona Bosca niečím základným a neodňateľným. Mohli by sme povedať, že ten, kto nie je schopný priateľstva, nemôže vychovávať; ale tiež, že ten, kto nerozmýšľa a "nepracuje" na svojom vlastnom spôsobe byť priateľom, nemôže tkať ľudské putá, ktoré majú za cieľ "oslobodiť" životy ľudí. Mladí ľudia sa cítia byť braní vážne človekom, akým bol don Bosco: verí v nich, dodáva im dôveru, smeje sa s nimi, bojuje s nimi... dáva za nich svoj život! Don Bosco sa stretáva s mladými s otvorenou tvárou, správa sa k nim ako k priateľom. S mladými kráča; pozná ich do hĺbky a nebojí sa dať o sebe vedieť... S nimi... buduje budúcnosť tým, že ich pozýva k rozhodnutiam, ktoré vytvárajú skutočné priateľstvá, správne vzťahy, "dobro" pre všetkých. Don Bosco bol priateľom so všetkými a pre všetkých. Práve pre svoje vlastnosti je aj dnes stále "priateľom" mladých. Don Bosco všetkým navrhuje angažovanosť v dobročinnosti vo všetkých jej stupňoch, jednoduchých, každodenných i hrdinských. *"Jednu vec by som vám chcel odporučiť, a to, aby ste sa usilovali milovať jeden druhého a aby ste nikým nepohrdali. Preto prijmite do svojej spoločnosti každého bez výnimky a ochotne každého urobte súčasťou svojej zábavy."*

Život dona Bosca

"Máte diela, kolégiá, oratóriá pre mladých, ale máte len jeden poklad: pedagogiku dona Bosca. Vo svete, kde sú chlapi zradení, vyprahnutí, rozbití, Pán vám zveril pedagogiku, v ktorej víťazí úcta k chlapcovi, k jeho veľkosti a krehkosti, jeho dôstojnosti ako Božieho dieťaťa." (Zborník z Európskej saleziánskej konferencie o výchovnom systéme dona Bosca, LDC Turín 1974)

Pre osobné zamyslenie

- Ako sa správaš v situáciách, keď ti zveria "mladšieho brata"? Uvádzaš do praxe to, čo tvrdí evanjelium?
- Spomeň si aspoň na troch ľudí vo svojom živote, ktorí za teba dali svoje srdce, starali sa o teba. Neber to ako samozrejmosť! A ak môžeš... poďakuj im ešte dnes.

Modlitba

Otče, premeň každú lásku a cez tvojho Ducha zrod' v nás silu žiť pravé priateľstvá. Urob nás otvorenými a srdečnými v prijímaní našich bratov, nech sme veľkorysí a nestranní v láske ku všetkým s úprimnou náklonnosťou ako tvoj Syn Ježiš. Amen.

9. deň deviatnika (30. januára)

Muž srdca

"Sľúbil som Bohu, že až do môjho posledného dychu všetko bude pre moju chudobnú mládež." (don Bosco)

Božie slovo

Keď vyšiel, Ježiš povedal: „Teraz je Syn človeka oslávený a v ňom je oslávený Boh. A keď je Boh oslávený v ňom, aj Boh jeho v sebe oslávi, a čoskoro ho oslávi. Deti moje, ešte chvíľku som s vami. Budete ma hľadať, ale ako som povedal Židom, aj vám teraz hovorím: Kam ja idem, tam vy prísť nemôžete. Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať.“

Otázka: „ Ak don Bosco zomrel už pred toľkými rokmi, prečo sa stále o ňom ešte toľko hovorí?“

Don Bosco veľmi dobre pochopil, že na uskutočnenie misie v prospech mladých sú potrební všetci a všetko čo prispieva k dobru mladých! A tak myslel na mnoho rôznych postáv: učiteľov, asistentov, kňazov, ľudí, ktorí sa venovali najzákladnejším veciam v dome, a dokonca aj na vrátnika, ktorého považoval za jednu z najdôležitejších postáv. A dokonca myslel aj na matku, svoju vlastnú. V Cirkvi, ako aj v saleziánskej práci je poslanie vždy komunitné: spoločne sa pracuje, spoločne sa teší alebo trpí. Nasledovať Dona Bosca dnes znamená snažiť sa žiť a byť kúskom saleziánskej mozaiky. Mohli by sme byť jeho nohami, aby sme chodili po svete a stretávali sa s najchudobnejšími mladými ľuďmi, mohli by sme byť jeho rukami, aby sme konkrétne pomáhali tým, ktorí trpia a zápasia o zmysel svojho života, mohli by sme byť srdcami, aby sme modlitbou a pokornou láskou živili pozornosť voči mladým, mohli by sme byť hlavami, aby sme pomáhali plánovať nové veci... Nie je služba pomáhať ako animátor spôsobom, ako dnes žiť Dona Bosca? Nie je rozhovor s priateľmi, ktorí sú izolovaní v triede alebo s ktorými nikto nehovorí, spôsobom, ktorý by Don Bosco používal aj dnes? Skúsme si z času na čas položiť otázku: Ale keby bol Don Bosco na mojom mieste... čo by urobil? Napodobňovať Dona Bosca znamená napodobňovať Krista, pretože nasledovať svätých znamená nasledovať Krista. Oslavovať dnes Dona Bosca nie je archeológia, nie je to ako ísť do múzea a obdivovať, čo robil, ale je to rozhodnutie milovať Boha ako on. Zajtraší deň bude oslavou, ak sa rozhodneme zašpiniť si ruky ako don Bosco pre Krista. Niektorí to naozaj urobili a vďaka tomu máme v saleziánskej rodine 10 svätých, z toho 2 mučeníci, 117 blahoslavených, z toho 93 mučeníkov, 18 ctihodných a 28 Božích služobníkov, z toho 8 mučeníkov. (stav k 31.12. 2023)

Život dona Bosca

Z duchovného testamentu dona Bosca: "Moji drahí a milovaní synovia v Ježišovi Kristovi! Pred odchodom na večnosť prichodí mi splniť si voči vám dakolko povinností, a tak uspokojiť živú túžbu svojho srdca. Opúšťam vás, ale iba na čas. Dúfam, že nekonečné božie milosrdenstvo nám dožičí stretnúť sa raz v blaženej večnosti. Tam vás očakávam. Zbohom, drahí synáčikovia, zbohom. Očakávam vás v nebi. Tam sa budeme zhovárať o Bohu a o Panne Márii, matke a udržiavateľke našej Kongregácie. (Z duchovného testamentu svätého Jána Bosca, Stanovy spoločnosti sv. Františka Saleského)

Pre osobné zamyslenie

- Vnímaš Tvojho "blížneho" naozaj ho ako brata?
- Po týchto dňoch poznávania srdca dona Bosca, o čo ho chceš poprosiť v predvečer jeho sviatku?

Modlitba

Otec a učiteľ mládeže, sv. Ján Bosco, poddajný voči darom Ducha a otvorený realite svojej doby, bol si pre mladých, najmä pre malým a chudobným, znamením lásky a Božej priazne. Pomôž nám odpovedať s veľkorysťou na povolanie, ktoré sme dostali od Boha; aby sme vedeli v každodennom živote budovať spoločenstvo a spolupracovať s nadšením, v spoločenstve s celou Cirkvou, na budovaní civilizácie lásky. Amen.

Modlitba k donovi Boscovi

Svätý Ján Bosco,
otec a učiteľ mládeže,
ty si toľko pracoval
pre spásu duší;
buď nám vodcom,
aby sme hľadali
svoje duševné dobro
a spásu blížneho.
Pomáhaj nám
plniť si dobre svoje povinnosti,
premáhať náruživosť

a ľudské ohľady.

Nauč nás

milovať sviatostného Spasiteľa,

Pannu Máriu Pomocnicu

a Svätého Otca, rímskeho pápeža.

Vypros nám šťastnú hodinu smrti,

aby sme prišli k tebe do neba.

Amen.

Obsah

Prvý deň:	Otcovské srdce
Druhý deň:	Srdce v Bohu
Tretí deň:	Srdce pre Cirkev
Štvrtý deň:	Objímajúce srdce
Piaty deň:	Srdce pre iné srdcia
Šiesty deň:	Usmievajúce sa srdce
Siedmy deň:	Srdce, ktoré tvorí
Ôsmy deň:	Srdce v našich rukách
Deviaty deň:	Muž srdca

Posledná strana:

Po 100 rokoch svojej prítomnosti na Slovensku by nám možno dnes don Bosco povedal: "Či si dieťa, chlapec, dievča, mladý človek alebo dospelý, si hodný úcty, si vzácny, si jedinečný! Neboj sa: Boh ťa neopúšťa! A aj keby si ho mal opustiť, on ťa neopustí. Neboj sa! Načri do svojho vnútra a nájdeš túžbu po radosti, ktorá v tebe prebýva, túžbu milovať a byť milovaný, po ktorej túžiš. V tebe je neobyčajné bohatstvo, vysnívané schopnosti... V tebe je kúsok raja! Never falošným prorokom, ktorí ti hovoria, že nie si schopný, alebo že nestojíš za to: Boh v tebe dýcha a ty si dychom Boha".

Je to výzva pre každého z nás, aby sme išli a svedčili o radosti z viery, učili sa byť šťastní tým, že sa staneme Kristovými učeníkmi a misionármi mladých. Áno, aj vy, mladí môžete byť misionármi. Tak ako sa oči všetkých upierali na Ježiša v synagóge, potom na dona Bosca, dnes sa oči všetkých upierajú na vás. Boží sen pre Slovensko, krajší a lepší život závisí od každého jedného z nás. Majte odvahu, vášeň, nádej a iniciatívu dona Bosca tým, že sa zakoreníte v Eucharistii, sviatosti zmierenia a zveríte sa Márii Pomocnici kresťanov.

Fero SDB